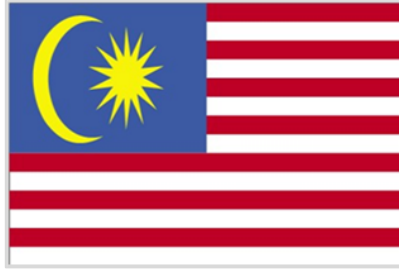

MALEZYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2024

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	11
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	15
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	18
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŐ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	21

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Malezya, bölgesel ekonomik entegrasyonu ilerletmeyi amaçlayan ASEAN Ekonomik Topluluğunun kurucu üyeleri arasındadır. ASEAN ülkeleri arasında imzalanmış olan Asean Trade in Goods Agreement (ATIGA) Anlaşması ile üyeler arası ticaret serbestleştirilmiş durumdadır.

Malezya'nın Türkiye, Japonya, Pakistan, Hindistan, Yeni Zelanda, Şili, Avustralya ile ikili Serbest Ticaret Anlaşmaları mevcuttur. Ayrıca ASEAN'ın hali hazırda, Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore, Avustralya-Yeni Zelanda ve Hindistan ile Serbest Ticaret Anlaşmaları mevcuttur.

Güneydoğu Asya Uluslar Birliği ASEAN üyeleri Brunei, Kamboçya, Endonezya, Laos, Malezya, Myanmar, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam ile birliğin diyalog ortaklarından Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore ve Yeni Zelanda arasında imzalanan 15 Kasım 2020 tarihinde imzalanan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) Anlaşması, 18 Mart 2022'de Malezya açısından yürürlüğe girmiştir.

Malezya'da hali hazırda uygulanmakta olan ithalat düzenlemeleri, diğer ASEAN ülkelerine kıyasla daha liberaldir. Çoğu ürünün "Genel Serbest Lisans" altında serbestçe ithalatı yapılabilmektedir.

Ancak, yerel endüstrinin korunması veya güvenlik gerekçeleri ile bazı ürünlerin ithalatı tamamen yasaklanmış, bazı ürünlerin ithalatında ise çeşitli kısıtlamalar ve şartlar getirilmiştir. Özellikle inşaat ekipmanı, tarımsal üretim, mineral ve motorlu taşıt sektörleri gibi ithalata duyarlı veya stratejik endüstrilerde yer alan bazı ürünler ithalat lisansına tabidir. Diğer taraftan güvenlik, din veya ahlaki yönlerden ithalatı yasak olan veya ülkeye girmesi özel sertifikalara tabi olan ürün grupları için de kısıtlamalar söz konusudur.

İthalatı yasaklanmış ve kısıtlanmış ürünlerin listesi Malezya Kraliyet Gümrük İdaresinin sayfasından takip edilebilmektedir. (http://www.customs.gov.my/en/tp/pages/tp_ie.aspx)

Yasaklanmış ürün grupları arasında; kaplumbağa yumurtaları, çeşitli egzotik meyveler, pirana balıkları, bazı alkollü likörler, bazı kesici aletler, çeşitli kimyasallar, radyoaktif maddeler gibi ürünler yer almaktadır.

İthalatı lisansa veya izne tabi ürün grupları arasında ise; et ve tavuk ürünleri, bazı canlı hayvanlar, patlayıcılar, silahlar ve mühimmat, motorlu araçlar, batik, pirinç, çeşitli telekomünikasyon cihazları, canlı balık, hayvani yağlar, süt ve süt ürünleri, bazı tarımsal ürünler, çeşitli ilaçlar ve eczacılık ürünleri gibi ürün grupları yer almaktadır.

Malezya'da bazı sektörlerde ihracat lisansı uygulaması bulunmaktadır. Bu uygulamanın amacı, bazı özellikli ürünlerin ihracatını kısıtlamak ve yerli üretimi desteklemektir. Tekstil, kauçuk, kereste, palm yağı, kalay gibi ürünlerin ihracatı izne tabidir ve ihracat esnasında çeşitli vergiler tahakkuk etmektedir.

Gümrük Vergileri

Malezya bazı spesifik ürünler dışında değer üzerinden (ad valorem) gümrük vergisini hesaplamaktadır. Ürünün gümrük sınıflandırması “Uluslararası Harmonize Sınıflandırma Sistemi”ne göre yapılmaktadır. Son yıllarda gümrük vergileri düşmüştür ve ürünlerin % 80’den fazlasında gümrük vergisi oranı %10 veya altındadır.

Malezya, alkollü içecekler, kümes hayvanları ve domuz eti gibi belirli malların ithalatında oldukça yüksek gümrük vergileri tahsil etmektedir. Ayrıca, yerel üretimin olduğu tarife hatları için de ithalat vergileri genellikle kıyasen daha yüksektir.

Malezya, nihai ürün ihraç etmek, yurt içi üretimi teşvik etmek ve hammadde ihracatını caydırmak amacıyla palm yağı, kauçuk ve ham petrol gibi ürünlerde ihracat vergisi uygulamaktadır. 2023 yılında Malezya, dünya palm yağı üretiminin %23’ünü gerçekleştirmiştir. Ve ayrıca 13,72 milyar ABD doları (62,58 milyar RM) seviyesinde palm yağı ihracatı yapmıştır ki bu Malezya'nın toplam ihracatının %4,4’üne denk gelmektedir.

Ocak 2024 itibarıyla Malezya, Palmiye Yağı Kurulu’na ait genelge uyarınca ham palm yağı ihracat vergisini %8’de tutmuştur. Dünyanın Endonezya’dan sonra en büyük ikinci palmiye yağı ihracatçısı olan Malezya, ocak ayı için metrik ton başına 785,71 ABD doları (3.679,50 RM) referans fiyatı belirlemiştir.

Ham palm yağı için ihracat vergisi ise, ton başına 2.250 RM ile 2.400 RM fiyat aralığı için %3’ten başlamaktadır. Fiyatlar ton başına 3.450 RM’yi aştığında ise maksimum vergi oranı %8 olarak belirlenmiştir.

Malezya ham petrol ihracatında, 1967 Gümrük Yasası uyarınca %10 oranında ihracat vergisi uygulanmaktadır.

Malezya Kereste Endüstrisi Kurulu (MTIB), kereste ve kereste ürünlerinde, Cess oranı da denilen ihracat vergileri de dahil olmak üzere tüm vergi oranlarını belirleyen yetkili otoritedir. Cess vergisi, ihracatçının ihracat lisansı için MTIB’e başvurması ve tescil işlemlerinin tamamlanmasının ardından tahsil edilmektedir. Kütükler veya işlenmiş ahşap ürünlerde ise ihracat vergisi yoktur. İhracat (cess) vergi oranlarına ilişkin daha kapsamlı bilgiye (<https://www.mtib.gov.my/en/services/registration/cess-rate>) adresinden ulaşılması mümkündür.

Türkiye ile Malezya arasında 17 Nisan 2014 tarihinde imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması, 1 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anlaşmanın metnine ve eklerine (<https://www.ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/serbest-ticaret-anlasmalari/yururlukte-bulunan-stalar/malezya>) bağlantısından ulaşılabilir.

Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte tarife satırlarının yaklaşık % 70’inde karşılıklı olarak gümrük vergileri sıfırlanmıştır. Ülkemizin Asya–Pasifik Bölgesinde Güney Kore’nin ardından ikinci, Güney Asya Bölgesinde ise ilk STA’sı olma özelliğini taşıyan Türkiye – Malezya STA’sı kapsamında taraflar, gümrük vergilerini azami 8 yıllık bir takvim çerçevesinde kademeli olarak sıfırlamayı öngörmüştür. Böylece 8 yıllık geçiş döneminin sonunda yani 2023 yılı itibarıyla tarife

satır sayısı bakımından ihracatımızın %99'u, ithalatımızın ise %86'sı; hâlihazırda ticarete konu olan ürünler bakımından ise ihracatımızın %94'ü, ithalatımızın %75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşmektedir.

(<http://mysstext.customs.gov.my/tariff/>) bağlantısından, Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşmasını (MTFTA) seçilerek HS kodları veya ürün tanımları itibarıyla Malezya'nın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat işlemlerinde uyguladığı gümrük vergisi oranlarına ulaşılması mümkündür.

Serbest Ticaret Anlaşmasının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Malezya ile ikili ticaret hacmimizde önemli artışlar kaydedilmiştir. Ancak ithalatımızın Malezya'ya ihracatımıza göre daha fazla arttığı gözlemlenmektedir. İthalatın kompozisyonuna bakıldığında, Malezya'dan ithalatımızdaki artışın yaklaşık %80'inin palm yağı, ham alüminyum ve kauçuk eldiven ithalatında yaşanan yükselişten kaynaklandığı gözlemlenmektedir.

29 Eylül 2022 tarihinde Ankara'da Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) genişleme metni imzalanmıştır. Revize edilen STA, mal ticaretinin yanı sıra, hizmet ticareti, e-Ticaret ve yatırım konularını da içermektedir. Böylelikle her iki ülkenin yatırımcıları ve hizmet sunucuları çok daha öngörülebilir ve şeffaf bir ticaret ortamında faaliyet gösterme imkânı bulabilecektir. STA'nın revizyonu ile birlikte, ülkelerimiz arasında ikili ticareti artırarak daha ileri bir noktaya taşıyarak ikili iş ilişkilerimizi geliştirilmesi için önemli bir aşama kaydedilmiştir.

2023 yılında Malezya'dan 490 milyon dolar ihracat, 4,1 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiştir. Malezya'dan yapılan ithalatın kompozisyonuna bakıldığında 2022 yılında %38,4 oranında artış, 2023 yılında ise %3,5 oranında azalma olduğu görülmektedir. Malezya'dan ithal edilen başlıca ürünler arasında palm yağı, demir çelik ve alüminyum ürünleri yer almaktadır. Malezya'ya yapılan ihracat ise, 2022'de % 7,4, 2023'te % 2,4 oranında artış kaydetmiştir. Malezya'ya ihraç edilen başlıca ürünler arasında mücevher, kimyasal ürünler ve evcil hayvan yemi yer almaktadır.

İç Vergiler ve Oranları

2015 yılı Nisan ayından uygulamaya giren ve ithal ürünlere de uygulanmakta olan General Sales Tax (GST) adındaki % 6 oranındaki satış vergisi, 2018 yılında uygulamadan kaldırılmıştır. 01.09.2018 tarihinden itibaren ise GST yerine, ilk olarak 1970'li yıllarda uygulamaya konulan ve Malezya'da üretilen veya ithal edilen mallar için %5 ila %10 oranında değişen, hizmetler için ise %6 olarak uygulanan değer üzerinden alınan (ad valorem) Sales and Services Tax (SST) adlı satış ve hizmet vergisi uygulanmaktaydı.

Malezya Kraliyet Gümrük Departmanı tarafından Mart 2024'de yapılan son duyuruya istinaden, Hizmet Vergisi oranı, yiyecek ve içecek hizmetleri, telekomünikasyon hizmetleri, park alanı hizmetleri ve lojistik hizmetleri hariç tüm vergiye tabi hizmetler için 1 Mart 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %6'dan %8'e yükselmiştir. SST hakkında detaylara aşağıdaki bağlantılardan erişilebilmektedir:

(<https://mystods.customs.gov.my/storage/app/media/pdf/guide/guide-on-transitional-rules-for-the-change-in-st-rate-to-8-on-digital-service-provided-by-frp.pdf>)

(<https://mysst.customs.gov.my/GeneralGuide>)

([https://mysst.customs.gov.my/assets/document/FAQ%20\(BI\)%20Sales%20Tax%202018.pdf](https://mysst.customs.gov.my/assets/document/FAQ%20(BI)%20Sales%20Tax%202018.pdf))

Yerleşik olan / olmayan tüm şirketler, Malezya'da tahakkuk eden veya elde edilen gelirleri üzerinden vergilendirilirler. Şirket kontrol ve yönetimi Malezya'da gerçekleşen şirketler, Malezya'da yerleşik kabul edilirler.

Güncel kurumlar vergisi (CIT) oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Şirket türü	Vergiye Tabi Gelir (MYR)	CIT Oranı 2023 (%)
Yerleşik Şirket (aşağıda açıklanan şirketler dışında)		24%
Yerleşik Şirket		
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon Malezya ringgiti (MYR) veya daha az olan ve ticari brüt geliri 50 milyon MYR'yi geçmeyenler	İlk 150.000 için	15%
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon MYR'nin üzerinde olan başka bir şirketi doğrudan veya dolaylı olarak kontrol etmeyenler	Sonraki 450.000 için	17%
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon MYR'nin üzerinde olan başka bir şirket tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilmeyenler	600.000 ve üzeri için	24%
** Ödenmiş sermayesinin %20'sinden fazlasının doğrudan veya dolaylı olarak yabancı bir şirkete veya Malezya vatandaşı olmayanlara ait olanlar (2024'ten itibaren)		
Yerleşik olmayan şirket		24%

Bir vergi yılı içinde 182 gün veya daha fazla Malezya'da bulunanlar, vergi mükellefi olarak kabul edilmektedir. Malezya'da yerleşik kişiler için, yıllık vergilendirilebilir geliri 5.000 RM ile 1.000.000 RM arasında olan yerleşik bireyler için vergi oranı kademeli olarak %1 ile %26 arasında değişmektedir. Vergilendirilebilir geliri 1.000.000 RM üzerinde olan bireylerden %28 oranında bireysel vergi alınmaktadır. Yerleşik olmayan bireyler Malezya'da kazanmış oldukları gelir üzerinden %28 oranında bireysel vergi alınmaktadır.

Türkiye, Malezya ile çifte vergilendirme anlaşması bulunan ülkelerden biridir. Dolayısıyla, iki ülke arasındaki anlaşma aynı gelir üzerindeki çifte vergilendirmeyi azaltabilmekte veya ortadan kaldırmaktadır.

Diğer taraftan, yerleşik olmayanların sağlamış oldukları teknik hizmetler, anahtar teslimi fabrika ve makine hizmetleri, taşınabilir menkul kullanımı, piyango kazançları gibi alanlarda %10, faiz kazançlarında ise %15 oranında "withholding tax" vergisi uygulanmaktadır.

Petrol arama alanında faaliyet gösteren şirketler % 38 oranında Petrol Gelir Vergisine tabidir.

Malezya'da bazı ithal ve yerli mallara özel tüketim vergisi uygulanır. Motorlu araçlar, motosikletler, alkollü içkiler ve sirke, tütün ve tütün mamulleri bu vergiye tabidir.

Stopaj vergisi, yerleşik olmayan kişinin (alacaklı) kazandığı gelir üzerinden ödemeyi yapan taraf (ödeyici) tarafından kesilen ve Malezya Gelirler Kurulu'na ödenen ve %5- %10 arasında değişen tutardır. Sözleşme ödemesi, faiz, imtiyaz hakkı, özel gelir sınıfları (Teknik ücretler, hizmet ödemeleri, taşınır mülk kullanım kirası/ödemesi), yerleşik olmayan kamu gelirleri gibi

alanlarda uygulanmaktadır. Daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir: (<https://www.hasil.gov.my/en/legislation/withholding-tax/>)

Petrol arama alanında faaliyet gösteren şirketler %38 oranında Petrol Gelir Vergisine tabidir.

Malezya'da bazı ithal ve yerli üretilen mallara özel tüketim vergisi uygulanır. Buna göre, şekerle tatlandırılmış içecekler, motorlu taşıtlar, alkollü içecekler ve likör, tütün ve puro dahil sigaralar, mahjong taşları ve oyun kartları (kumar oyunları) özel tüketim vergisine tabidir. Daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir:

(https://www.customs.gov.my/en/cp/Pages/cp_exc1.aspx)

Malezya vergi sistemi hakkında daha kapsamlı bilgiye aşağıdaki dokümandan ulaşılabilmektedir:

(<https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2023/03/CODB-ENG-FINAL-2022-060323.pdf>)

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Malezya'da ürün standartları, rekabet gücünü, kaliteyi, güvenliği ve çevrenin korunmasını sağlama amaçları çerçevesinde geliştirilmiştir. Malezya akreditasyon sistemi; sağlanan hizmetlerin tarafsız, ayrımcılığa izin vermeyecek şekilde ve güvenilir olmasını teminat altına alan uluslararası standart olan MS ISO / IEC 17011 ile uyumludur.

Malezya Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı altında görev yapan Malezya Standartlar Kurumu milli standartları belirleme ve akreditasyon görevlerini üstlenmiş bulunmaktadır. (Department of Standards Malaysia- <http://www.jsm.gov.my/>)

Yabancı ihracatçılar da, yerli üreticilerin uyması gereken ürün/üretim standartlara uymak zorundadır.

Teknik düzeydeki uygulamalar konusunda; TSE karşıtı kurum olarak nitelenebilecek olan SIRIM Berhad Corporate'e (<http://www.sirim.my/>) sorumluluk yüklenmiştir. Ancak, SIRIM'in yanısıra sektörel bazda farklı kurumlara da yetkilendirme yapılmış bulunmaktadır.

Bu kapsamda yetkilendirilen bazı kurumlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

İnşaat malzemeleri: CIDB (Construction Industry Development Board: <https://www.cidb.gov.my/eng/>),

Canlı hayvan-et ve süt ürünleri: DVS (Department of Veterinary Services <http://www.dvs.gov.my/>)

Gıda ürünleri: Sağlık Bakanlığı (<https://www.moh.gov.my/>)

Malezya'da ithal edilen, ihraç edilen veya piyasaya sürülen, yurt içinde veya yurt dışında üretilmiş tüm tıbbi cihazlar: Tıbbi Cihaz Otoritesi (MDA), (<https://portal.mda.gov.my/index.php>)

Ecza, kozmetik ürünler, geleneksel sağlık takviyelerinin kaydı ve Malezya'da pazarlanan Malezya Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ulusal Farmasötik Düzenleme Bölümü (NPRA), (<https://www.npra.gov.my>)

Akreditasyon konusunda ise yukarıda belirtilen Malezya Standartlar Kurumu altında bulunun "Malaysian National Accreditation Committees (MyNAC)" bu konuda yetkilidir. (<https://www.jsm.gov.my/about-us/corporate-info/management-profile/advisory-committees/national-accreditation-committee-nac>).

Ürün Güvenliği konusunda farklı kurumlar yetkili kılınmıştır. Canlı hayvan-et ve süt ürünleri konusunda DVS (Department of Veterinary Services <http://www.dvs.gov.my/>) yetkilendirilirken, gıda ürünlerinde Sağlık Bakanlığı (<https://www.moh.gov.my/>) bünyesinde "Food Safety and Quality Division" yetkilendirilmiştir.

Malezya'da dış ticarete politika belirleme ve uygulama yetkisi Malaysia Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığındadır (<http://www.miti.gov.my/>). Fiili uygulamadan sorumlu birim ise Royal Malaysian Customs Department (<http://www.customs.gov.my/en>)'dır.

Piyasa Gözetim Denetimi (teknik düzenlemelere ilişkin) konusunda ise; İç Ticaret ve Tüketici İşleri Bakanlığı (Ministry of Domestic Trade and Consumer Affairs- <https://www.kpdnhep.gov.my/>) yetkilendirilmiştir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Malezya'nın ithal edeceği ürünlerde standardizasyon, test, muayene, belgelendirme konularında ürün grubuna göre yetkilendirilen kurumların başında SIRIM, SIRIM QAS, CIDB, DVS, JAKIM. MDA ve NPRA gelmektedir.

Ülkemizden Malezya'ya ihraç edilen ürünler için Türk Standardları Enstitüsü tarafından verilen belge ve raporların Malezya'da ilgili otoriteler tarafından tanınmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

TSE ile SIRIM QAS arasında görüşmeleri uzun bir süredir devam eden Uygunluk Değerlendirmesi Uygulama Anlaşması, 7 Ekim 2020 tarihinde adigeçen kurumlar arasında mektup teatisiyle yoluyla imzalanmıştır. Ayrıca, 2019 yılı Ağustos ayında, Malezya Yangın ve Kurtarma Dairesi (BOMBA) tarafından TSE, aktif ve pasif yangın önleme sistemlerine yönelik olarak onaylanmış test ve belgelendirme kuruluşu olarak atanmıştır.

Aynı yetkilendirmenin tüm yapı sektörü ürünleri için Malezya Yapı Sektörü Geliştirme Kurulundan (CIDB) da alınması amacıyla TSE ve CIDB arasında karşılıklı tanıma, işbirliği ve TSE'nin akreditasyonuna ilişkin MoU imzalanması yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

Diğer taraftan Malezya et ve süt ürünleri ithalatında hastalıklardan korunma ve helal üretim konuları nedeniyle oldukça hassas davranmaktadır. Et ve süt ürünleri ihracatı için firmalarımız tarafından Malezya Tarım Bakanlığına bağlı Veterinerlik Hizmetleri Departmanı DVS'e başvuru yapılması gerekmektedir.

[https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2024/BRV/APPLICATION_FORM_FOR_EXPORT_MEAT, POULTRY, MILK, EGG AND PRODUCTS TO MALAYSIA NEW REVISED 4 JANUARY 2024.pdf](https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2024/BRV/APPLICATION_FORM_FOR_EXPORT_MEAT_POULTRY_MILK_EGG_AND_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_NEW_REVISED_4_JANUARY_2024.pdf)

Başvurunun DVS tarafından uygun görülmesi durumunda, masrafları ihracatçı firmaya ait olmak üzere, Malezya'dan bir heyetin Türkiye'ye giderek üretim tesisinde incelemelerde bulunması gerekmektedir. Heyette DVS yetkililerinin yanısıra, ürünlerinin üretim sürecinin helal standartlara uygunluğunun denetlenmesi amacıyla Malezya Diyaneti adına helal sertifikası verme konusunda yetkili kuruluş JAKIM temsilcileri de hazır bulunmaktadır. Heyetin incelemeleri neticesinde şartlar uygun bulunursa ilgili firmaya Malezya'ya ihracat yapma onayı verilmektedir. Onayın geçerliliği 1 ila 3 yıl olup, DVS tarafından uygun görüldüğü durumda sürenin 3 yıla kadar daha uzatılması mümkündür.

Aşağıdaki adreslerden detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Başvuru Yönergesi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir;

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/BORANG/GUIDELINES_FOR_SUBMISSION_APPLICATION_updated241123.pdf

Malezya'ya yapılacak kümes hayvanları, süt ve yumurta ürünleri ithalatı prosedürüne aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir;

[https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/LOJI%20LUAR%20NEGARA/UPDATE_MARCH_2023.GENERAL_PROCEDURE_IMPORT_MEAT, POULTRY, MILK AND EGG PRODUCTS TO MALAYSIA .REV 1 . 30012023 .pdf](https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/LOJI%20LUAR%20NEGARA/UPDATE_MARCH_2023.GENERAL_PROCEDURE_IMPORT_MEAT_POULTRY_MILK_AND_EGG_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_REV_1_30012023.pdf)

Teknik Engeller

Malezya, ticarete teknik engeller ile ilgili Dünya Ticaret Örgütü'nün standart koduna uymaktadır.

Malezya'nın ticaretin ve iş yapabilirliğin kolaylığı açısından uluslararası kıyaslamalarda üst sıralarda bulunuyor olsa da (Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Sıralamasında 2020 yılında 12.sıradadır.) tamamen serbest ve açık bir pazar olduğunu söylemek mümkün değildir. Malezya'nın ithalat engelleri, iç pazarı ve stratejik sektörlerini korumanın yanı sıra kültürel ve dini normları da korumayı amaçlamaktadır.

Hassas sektörlerde (tütün, alkollü içkiler, motorlu araçlar vs.) gerek üretici, gerekse ithalatçıya satış ve tüketim vergisi uygulanarak, anılan sektörlerin korunması söz konusudur. Malezya Hükümeti, kendi yerli sanayisini korumak amacıyla ihracat ve ithalat lisansı ile miktar kısıtlamaları ve standardizasyon uygulamalarına sıklıkla başvurmaktadır.

Malezya'da helal sertifikası genel itibariyle zorunlu olmamakla birlikte, bazı sektörlerdeki uygulamalara bağlı olarak (örneğin et ve tavuk ithalatında zorunlu tutulmaktadır) bir teknik engel şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bir ürünün helal olduğunun iddia edilmesi durumunda, sertifikasyonla bunu kanıtlama zorunluluğu bulunmaktadır.

Malezya helal konusunda dünyanın önde gelen düzenleyici ülkeleri arasında yer almaktadır. Malezya'nın çok kültürlü bir ülke olmasının, çoğunluğun ve yönetimin müslüman ağırlıklı olmasının sonucu olarak 1980'li yıllarda Malezya, helal gıda kavramını geliştirmiş ve bununla

ilgili standartlar koymuştur. Geçen zaman içinde ise konunun uluslararası ticaretteki önemini görerek, daha sıkı denetimlere başlamıştır. Bu bağlamda da, yalnızca Malezya Diyaneti adına helal sertifikası verme konusunda yetkili kuruluş JAKIM veya onun akredite ettiği uluslararası kuruluşlardan temin edilen belgeler geçerli kabul edilmektedir. Hatta yapılan yasal düzenlemelerle, bir ürün üzerinde, JAKIM/akredite kuruluşlarca verilmeyen helal logosunun bulunması halinde ceza uygulanmaktadır. Ancak, gözden kaçırılmaması gereken husus yukarıda da vurgulandığı üzere helal belgesinin ihtiyari olmasına karşın, tüketici ve tedarikçiler tarafından tercih sebebi olabilmesidir. Ülkemizden GIMDES ve KASCERT, helal sertifikası verme konusunda JAKIM tarafından yetkilendirilmiştir.

(<https://www.halal.gov.my/v4/pdf/cb/CBLIST9November2023.pdf>)

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Malezya'daki fikri mülkiyet hakların koruması; patentlerin, ticari markaların, endüstriyel tasarımların, telif haklarının, coğrafi işaretlerin ve entegre devrelerin düzen tasarımlarından oluşur. Malezya, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin Paris Sözleşmesi ve Bern Sözleşmesine taraftır.

Buna ek olarak, Malezya ayrıca Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) himayesinde imzalanan Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönleri Anlaşması'nı (TRIPS) da imzalamıştır.

Ticari markalarını Malezya pazarında koruma altına almak veya patentlerini tescil ettirmek isteyen firmalarımız Türkiye'de bulunan marka ve patent büroları kanalıyla ya da Malezya'da yerleşik marka ve patent danışmanları aracılığıyla tescil başvurularını Malezya Fikri Mülkiyet Kurumuna (MyIPO - <https://www.myipo.gov.my/en/home/>) iletmelidirler.

Malezya'da yerleşik marka ve patent danışmanları aşağıdaki adreslerde listelenmektedir:

(<https://www.myipo.gov.my/en/managing-your-trade-mark/?lang=en%2F#trademark-agent>)

(<https://estatus.myipo.gov.my/index.php?r=ptagentactive>)

Dağıtım Kanalları

Malezya pazarına girmek için yerel bir distribütör veya acente kullanmak tavsiye olunmaktadır.

Yerel bir distribütör genellikle gümrükleme işlemleri, yerleşik toptancılar / perakendecilerle ilişkiler, ürünü doğrudan büyük şirketlere veya kamuya pazarlama ve satış sonrası hizmetlerden sorumludur. Benzer şekilde hizmet ihracatçıları ise yerel bir ortak ile çalışmayı tercih etmektedirler.

Tüketici Tercihleri

Malezya nüfusunun yaklaşık %70'ini Malaylar, %23'ünü Çinliler, %7'sini ise Hintliler oluşturmaktadır. Bu nedenle tüketici tercihlerini değerlendirirken bu üç etnik grubu göz önünde bulundurmak gerekir.

Dini dağılım ise şu şekildedir: İslam (%63,7), Budizm (%17,7), Hristiyan (%9,4), Hinduizm (%6,0), Konfüçyizm/Taoizm ve diğer (%2,3). Ülkedeki Müslüman nüfusun yoğunluğu dikkate alındığında, özellikle gıda ürünlerinde helal ürünlerin -zorunlu olmamakla birlikte- tercih edilebileceği de göz önünde bulundurulabilir.

Ülkenin Çin ile olan nüfussal ve ekonomik-ticari bağlarından dolayı, Çin ürünlerine talep çok yüksektir. Çin'in lojistik yakınlığı nedeniyle ürünlerin kolay, ucuz ve hızlı ulaşması, ve üretimdeki düşük maliyetler önemli avantaj oluşturmaktadır. Ancak son dönemde Malezya'da Çin ürünlerinin düşük kaliteli olduğu imajı yerleşmeye başlamıştır. Malezyalılar Türklere ve Türk ürünlerine ise yüksek kaliteli gözüyle bakmakta ve pozitif Türk ürünü algısı bulunmaktadır.

Malezya, Güneydoğu Asya'nın en hızlı büyüyen e-ticaret pazarları arasında yer almaktadır. Malezya e-ticaret pazarının 2023 yılında bir önceki yıla kıyasla %12,5 oranında büyüyerek yaklaşık 13,3 milyar dolar büyüklüğüne ulaşmış olması beklenmektedir.

Malezya'da dijital dönüşüm robotikten yapay zekaya (AI), nesnelerin internetine (IoT), bulut teknolojisine, blockchain'e, siber güvenliğe ve hiper ölçekli veri merkezlerini kapsayacak şekilde gerçekleşmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Malezya'da Türk işadamlarımızın iş yapabilmeleri için Malezyalı ortaklarla uzun vadeli ve kişisel ilişkiler kurmaları önemlidir.

Ülkede özel sektör nüfusun %23'ünü oluşturan Çin asıllı Malezyalılar ve dolayısıyla Çinliler yönlendirmektedir. Fiyat ve lojistik yakınlık, Çinliler için önemli rekabet avantajı doğurmaktadır. Ancak Türk işadamlarımızın kaliteye ve satış sonrası tedarik ve servise özellikle vurgu yaparak yaklaştıkları takdirde avantaj elde edebilecekleri değerlendirilmektedir.

Malezya'da internet üzerinden herhangi bir ticari işleme girilmemesi ve güvenilirliği teyid edilmeyen şirketler ile bir ticari ilişki kurulmaması tavsiye edilmektedir.

Malezya'da yürürlükte bulunan mevzuat gereğince, Malezyalı firmaların kuruluş aşamasında Companies Commission of Malaysia - SSM'e kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Ticaret yapmak istediğiniz Malezyalı bir şirketin kayıtlı bir firma olup olmadığı konusunda bir doğrulama yapılmak istenmesi durumunda, şirket kayıtlarını tutan SSM'in aşağıda sunulan internet sitesinden yararlanılabilir. Bu amaçla, doğrulama yapılabilmesini teminen firmalarımıza kolaylık olması açısından anılan siteden kullanıcı adı ve parola temin edilmiş olup, aşağıda verilmektedir.

<https://www.ssm-einfo.my/index.php?id=login>

Kullanıcı adı : Ankara

Parola : ANKARA07

SSM'den elde edilen bilgiler şirketin Malezya'da kurulu olup olmadığı ve şirket ortaklarına ilişkin bilgilerdir. Ancak, şirkete ilişkin detay bilgiler, anılan kuruluş tarafından belirli bir ücret karşılığında sağlanmaktadır.

Bir firmanın SSM'e kayıtlı olmasının, bu firma ile kurulacak ticari ilişkilerde herhangi bir sorun ile karşılaşmayacağı anlamına gelmediğinin vurgulanmasında yarar görülmektedir. Malezyalı firmalar ile hacimli ticari ilişki kurma aşamasına gelen firmalarımızın, Malezya'ya gelerek, ilgili firmayı yerinde ziyaret etmeleri, üretim ve ticaret imkanları hakkında incelemelerde bulunmaları, firma yetkilileri ile doğrudan temas kurmalarında yarar bulunmaktadır.

Ticari ilişkinin kurulması sonrasında, firmamız açısından önemli olan zamanlarda, üretim sürecinin ve bilahare, sevkiyat sürecinin doğrudan veya bir gözetim şirketi vasıtasıyla izlenmesi, bu hususlarda oluşabilecek sorunların önceden bertaraf edilmesi açısından gerekli görülmektedir. Özellikle Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında vergisel avantajlardan

yararlanılabilmesi için tercihli menşe şahadetnamesinin bulunması ve bu konuda Malezya tarafında tek yetkili olan Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (Ministry of International Trade and Industry- MITI) yetkililerince onaylı olması gerekmektedir.

Ayrıca, ithalat işlemi sırasında yüksek oranda veya meblağda ön ödemede bulunulmaması, Malezya'daki kambiyo rejimi çerçevesinde sözleşmenin mutlaka Malezya'da imzalanması yönündeki bilgilere itibar edilmemesi, imzalanan sözleşmenin noterden tasdikinin zorunlu olduğu ve bu işlemin masraflarının ithalatçı tarafından karşılanması gerektiği gibi bilgilere itibar edilmemesinde yarar bulunmaktadır.

Sözleşmelerin yerel ticaret odalarından ve/veya Türk Büyükelçilikleri veya Konsolosluklarından onaylatılabileceği ve firma yetkilisi olarak yazışmalar yürüten kişinin ticari işlemlerde yetkili olduğunun teyidinin sağlanmasının önemli olduğu unutulmamalıdır.

Kamu İhaleleri

İhaleler konusunda Malezya Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kamu Alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle yerel şirketlerin yabancı şirketler karşısında avantajlı konumda olduğunu söylemek mümkündür. Yerel ihalelerde Malay (Bumiputra) Malayların diğer etnik kökenli Malezyalılara kıyasla bazı avantajları bulunmaktadır.

Aksi belirtilmediği takdirde kamu ihalelerinde yabancı şirketlerin ihaleye katılabilmek için yerel bir ortak ile anlaşması gerekmektedir. Yabancı şirketler, Malezya Maliye Bakanlığı'na kayıtlı Malezyalı firmalarla ortaklık kurmak suretiyle ihalelere teklif verebilmektedir. Malezya'da yerleşik yabancı şirketler, Maliye Bakanlığı'na (MOF) kayıtlı olmaları halinde kamu ihalelerine katılabilmektedir. MOF hesabına başvurmak isteyen şirketlerin Malezya Şirketler Komisyonu'na (SSM) kayıtlı olması gerekmektedir.

Malezya'da açılan tüm kamu ihaleleri Malayca olarak yayımlanan en az bir yerel gazetede ilan edilmek zorundadır. Uluslararası ihalelerin ise biri Malayca diğeri İngilizce olmak üzere en az iki ayrı yerel gazetede yayımlanma koşulu vardır. Kamu ihale duyurularına ayrıca ihaleyi açan kurumun web sitesinden ve MyPROCUREMENT portalı (<https://www.eperolehan.gov.my/quotation-tender-notice>) ile MyGovernment portalından (<https://www.malaysia.gov.my/portal/category/2>) erişilebilmektedir. Yerel ve uluslararası ihalelerde ilan süresi hükümetin kararına göre değişiklik gösterdiğinden belirli bir ilan süresi bulunmamaktadır.

Aşağıdaki linkten ihale süreçlerine ilişkin genel bilgi edinilmesi mümkündür: (<https://www.eperolehan.gov.my/>)

Firmalarımızca ilgilendikleri sektöre ilişkin bilgiler, her kurumun kendi web sitesinde ilan edilmektedir. Bazı örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Bilişim sektörü alanındaki ihaleler, Malezya İletişim ve Mulimedya Bakanlığı'nın (<https://www.kkd.gov.my/en/public/procurement/tender-s-statement>) adresinden ve Malezya Dijital Ekonomi Kurumu'nun (MDEC) (<https://tenders.mdec.com.my/Home/AllOpenTender>) adresinden takip edilebilir.

Çalışma Bakanlığı tarafından açılan ihalelere, (<https://www.kkr.gov.my/ms/senarai-tender-sebutharga>) sayfası üzerinden “services” sekmesi altında “tender information” başlığı ile erişim sağlamak mümkündür.

Malezya Mütcaahhitlik Sektörü Geliştirme Kurulu CIDB tarafından yayımlanan yerel ihale ilanlarına (<http://eiklan.cidb.gov.my/tender>) adresinden, uluslararası ihale ilanlarına (<https://www.cidb.gov.my/eng/global-mission/international-tender/#tender>) adresinden erişmek mümkündür.

Ticaret Bakanlığımızın internet sitesinde, Malezya’da gerçekleşen tüm kamu ihalelerin takip edilebileceği bağlantılar Müşavirliğimizce güncel olarak yayınlanmaktadır.

(<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a227189/MALEZYA%20KAMU%20%C4%B0HALELER%C4%B0%20BA%C4%9ELANTILARI.pdf>)

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Malezya GSYH'sinin sektörel dağılımına bakıldığında tarım sektörünün toplam içindeki payı yıllar içerisinde düşüş göstermiş olup, bu pay 2023 yılında %6,4 olmuştur. (<https://www.dosm.gov.my/>)

34.3 milyon nüfusu olan ve iki ayrı kara parçasından oluşan Malezya net gıda ithalatçısı bir ülke olup, toplam gıda ihtiyacının yaklaşık %70'ini ithal etmektedir. İngiliz sömürgesi yıllarında yetiştirilmeye başlanan kauçuk, palmiye (palm yağı) ve kakao halen Malezya'nın tarımsal üretimini domine etmektedir. Tarım alanları büyük ölçüde bu üç ürüne ayrıldığından ve ülkede tropik iklim hakim olmasından dolayı tarımsal ürün çeşitliliği oldukça azdır. Tarıma ayrılan toprakların 6 milyon hektarında pam yağı üretimi yapılırken, 1,2 milyon hektarı kauçuk üretimine ve yalnızca 0,6 milyon hektar alan hayvancılık dahil diğer tarımsal üretime ayrılmıştır.

Malezya, dünya palm yağı üretiminde Endonezya'dan sonra en büyük ikinci üretici ve dünyanın en büyük palm yağı ihracatçısıdır. Tarımsal ürünlerde ihracatta bir numaralı ürün palm yağıdır. En büyük ihracat merkezleri Çin, Hindistan ve AB ülkeleridir.

Malezya'da kauçuk üretimi yaygındır. Malezya dünyanın bir numaralı kauçuk eldiven üreticisidir. Pandemi sonrasında önemi artan kauçuk eldivenin ihracatında da Malezya dünyada bir numaradadır.

Malezya'da tarıma konu diğer ürünler muz, hindistan cevizi, biber, pirinç ve tropik meyveler olmakla birlikte üretim iç tüketimi karşılamadığından bu ürün gruplarında da ithalat yüksektir. Malezya'da hayvancılık yok denecek kadar azdır. Kümes hayvancılığı yapılmaktadır. Kümes hayvanları haricindeki hayvansal ürünlerin çoğunluğu ithal üründür.

Sanayi

Malezya GSYH'sinin sektörel dağılımına bakıldığında imalat sektörünün toplam içindeki payı 2023 yılında %23,4 olarak gerçekleşmiştir. (<https://www.dosm.gov.my/>) Malezya'da çalışan nüfusun yaklaşık %17'si sanayi sektöründe iş görmektedir.

Sektörel performans açısından bakıldığında, Malezya ekonomisine en büyük katkıyı imalat sektörü gerçekleştirmektedir. Malezya imalat sektörü 2023 yılında bir önceki yıla göre %0,7 büyüme göstermiştir.

Malezya'da başlıca sanayi dalları; elektrikli ve elektronik aletler, petrol ürünleri, kimyasallar, kauçuk ve plastik ürünler, tekstil, kimyasal ürünler, ulaşım araçları, çeşitli gıda maddeleri, çimento inşaat malzemeleri, ağaç ve işlenmiş tarım ürünleridir.

Malezya'da otomotiv sanayinde de önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Yerli düşük fiyatlı otomobil firmaları, Proton ve Perodua uluslararası pazarda diğer markalarla rekabet edecek duruma gelmiştir.

Malezya dünyanın en önemli yarı iletken çip üreticilerinden biridir. 2021 yılında dünyada yaşanan çip krizinde firmalar, tüm dünya Malezya'dan çip satın alma yarışına girmiştir.

Elektronik ürünler, palm yağından sonra ülkenin en önemli ihracat kalemidir. Ancak bu ürünlerin üretimi ithal girdiye dayanmaktadır.

Hizmetler

Hizmetler sektörü Malezya GSYİH'nin sektörel dağılımında 2023 yılı verilerine göre %59,2 pay almıştır. (<https://www.dosm.gov.my/>)

Toplam istihdamın büyük bölümü hizmetler sektöründedir (yaklaşık %62). Hizmetler sektöründeki faaliyetlerin dağılımı incelendiğinde, perakende ticaret, toptan ticaret, bilgi ve iletişim, finans ve kamu hizmetleri alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir.

Malezya'nın gerek mesafe olarak Çin'e yakınlığı gerekse de Malezya nüfusunun yaklaşık %23'ünün Çin asıllı Malezyalılardan oluşması nedeniyle inşaat sektöründe ve genel olarak ticaretle Çin dominant bir rol oynamaktadır. İnşaat sektörünün GSYH'ye katkısı 2023 yılında %3,6 olarak gerçekleşmiştir.

2023 yılında Malezya'ya yaklaşık 29 milyon yabancı ziyaretçi gelmiştir. Turistlerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında, sırasıyla Singapur (8,31 milyon), Endonezya (3,11 milyon), Tayland (1,55 milyon), Çin (1,47 milyon), Brunei (0,81 milyon), Hindistan (0,67 milyon), Güney Kore (0,4 milyon), Vietnam (0,34 milyon), Avustralya (0,34 milyon) ve Filipinler'den (0,33 milyon) geldiği görülmektedir.

Madencilik

Malezya, tarım için verimli topraklar, madenler ve geniş ormanlar dahil olmak üzere çok çeşitli doğal kaynaklara sahiptir. Kalay ve petrol, Malezya ekonomisinde büyük öneme sahip iki ana maden kaynağıdır. Malezya, 1980'lerin başında kalay pazarında yaşanan gerilemeye kadar dünyanın en büyük kalay üreticisi konumundaydı.

Malezya'nın doğal kaynaklarına sahip olduğu mineraller arasında bakır, boksit, demir cevheri ve kömürün yanı sıra kil, kaolin, silika, kireçtaşı, barit, fosfat gibi endüstriyel mineraller ve granit gibi boyutlu taşların yanı sıra mermer blok ve levhalar yer almaktadır. Kısıtlı miktarda ise altın üretimi bulunmaktadır.

Ham petrol ve petrol ürünleri ülkenin en değerli doğal kaynaklarıdır. Ülke, doğal gaz ve ham petrol şeklinde kanıtlanmış belirgin fosil yakıt rezervlerine sahiptir; büyük rezervler Malezya Yarımadası'nın açık deniz sularına ve Borneo adasındaki Sabah ve Sarawak eyaletlerine yayılmıştır. Bu ürünler, ülkenin ihracat gelirin en büyük katkısını sağlamaktadır.

Enerji

Malezya 2022 yılında doğal gaz rezervleri açısından dünyada 24'üncü, ham petrol rezervleri açısından ise 28'inci sırada yer almaktadır. Başbakanlık Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, Mart 2023 itibarıyla Malezya'nın petrol ve gaz kaynaklarına yönelik petrol rezervleri toplam 6,9 milyar varil petrol eşdeğerine (boe) ulaştı ve rezerv ömrü endeksi hesaplamasına göre 15 yıl dayanabilir. Ekim 2023'teki Statista raporuna göre Malezya, sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatçısı olarak dünyada Nijerya'dan sonra 8. sırada yer aldı.

Malezya 2022 yılında doğal gaz rezervleri açısından dünyada 24'üncü, ham petrol rezervleri açısından ise 28'inci sırada yer almıştır.

Malezya Başbakanlık Ofisi tarafından yapılan açıklamaya göre, Mart 2023 itibarıyla Malezya'nın petrol ve gaz rezervleri toplam 6,9 milyar varil petrol eşdeğerinde (boe) olup ve rezervlerin ömrü endeksi hesaplamasına göre 15 yıl devam edebilecek niteliktedir. Ekim 2023 tarihli Statista raporuna göre Malezya, sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatçısı olarak dünyada Nijerya'dan sonra 8. sırada yer almıştır.

Doğal kaynaklar açısından zengin bir ülke olan Malezya'da, devlet petrol ve gaz şirketi Petronas, bu ülkedeki tüm arama ve üretim projelerinin mülkiyet haklarının tek sahibi konumundadır. Ülkede bu alanda yatırım yapan tüm şirketler Petronas ile üretim paylaşım sözleşmeleri gerçekleştirmek suretiyle faaliyet gösterebilmektedir. Doğal gaz alanında da Petronas'ın üstünlüğü söz konusu olup, şirket tüm doğal gaz arama ve üretimi projelerinde tekele sahiptir.

Sabah ve Sarawak eyaletlerinde çok geniş kömür rezervleri bulunmaktadır. Ancak bu madenlerden elde edilen kömürün kalitesi düşük olduğundan bu alanda gelişme sağlanamamaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Malezya ekonomisini, nüfusun yaklaşık % 23'ünü oluşturan Çin asıllı Malezyalılar domine etmektedir. Çin asıllı Malezyalılar ülkede ticareti domine derken, nüfus çoğunluğuna sahip (%70) olan etnik Malaylar (Bumiputra) ağırlıklı olarak devlet yönetimini ellerinde tutmaktadır. Hintliler ise genellikle hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Çin ve Hint kökenli Malezyalılar, Sayıları az da olsa devlet kademelerinde görev almaktadır.

Malezya'da iş yapmak isteyen iş insanlarımızın tüketici tercihlerini değerlendirirken bu üç etnik grubu göz önünde bulundurmaları gerekir. Ayrıca, özel sektör ile yapılacak işlerde Çin asıllı Malezyalılar, devlet ihaleleri ve alımlarına yönelik işlerde ise Bumiputralar (Malay) ile iş yapılacağına bilinerek hareket edilmesi gerekmektedir.

Ülkedeki Müslüman nüfusun yoğunluğu dikkate alındığında, özellikle gıda ve kozmetik ürünlerinde helal ürünlerin -zorunlu olmamakla birlikte- tercih edilebileceği de göz önünde bulundurulabilir. Malezya'da tüm etnik ve dini gruplara ait bayramlar (Çin yeni yılı, Hint Deepavali Bayramı, Hristsiyanlara ait Noel bayramı vs.) yoğunlukla kutlanmakta olup, bu dönemlerde genellikle kamu ve özel sektörde tatil ilan edilmektedir bu sebeple, Malezya'ya iş seyahatleri öncesinde tatil olması muhtemel tarihlere dikkat edilmesi, ayrıca muhatap olunan kişilerin inançlarına göre bayram tebrik mesajı ve hediye iletilmesi saygı ve ilgi ifadesi anlamında olumlu hava yaratacaktır.

Cuma günleri öğle yemeği sonrasında Müslüman kesim yoğunlukla Cuma namazı ve ibadetleriyle meşgul olmaktadır. Bu itibarla, Cuma öğleden sonraları iş görüşmesi programlanmaması faydalı olacaktır.

Malaylar, insanları ne yaptıklarına göre değil kim olduklarına göre yargırlar. Aile yapısı, sosyal statü önemlidir. Bu itibarla, kişilerin varsa Dato, Datin (Datin bayanlar için kullanılmaktadır) Tan Sri, Tun gibi unvanlarını söylemekte yarar vardır.

Malay erkekler el sıkışmakta, kadınlar el sıkışmayı tercih etmemektedir.

Malezya'da hayatın ve iş temposunun genel olarak yavaş işlediğini söylemek mümkündür. Bürokratik işlemler, bankacılık işlemleri zaman almaktadır.

Malayların iş görüşmelerine vaktinde gelmesini veya toplantıların önceden belirlenen saatte başlamasını beklememek faydanızdır. Çin asıllı Malezyalılar ise bu konuda daha dikkatlidir.

Potansiyel muhataplarınız, sizinle iş yapmadan önce kişisel olarak sizi tanımak isteyeceklerdir. Malezya'da karar süreci çok yavaş ilerler, bu sebepten sabırlı olunması gerekmektedir. Malaylar, sizinle iş yapmaya başlamadan önce sizinle uzun uzun sohbet edeceklerdir. Görüşmeler ise uzun ve detaylı olacaktır. Malezya'da kişisel güven, kontratlardan daha önemlidir.

Kartvizitler, kendini tanıtmaya faslından sonra değiş tokuş edilir. Değişim iki elle yapılırsa, karşı tarafa olan saygıyı gösterir.

Kamu görevlileri ile görüşmelere giderken genelde takım elbise ile gidilmesi beklenir. Kadınların giyimlerinde dikkat çekici olmayan, mümkünse muhafazakar tarzda giyinmeleri uygun olacaktır. Malaylar ise sizleri takım elbise veya yerel kıyafetleri olan batik gömlekle karşılayabilmektedir.

Malezyalılar oldukça sakin, kibar ve nazik insanlardır. Yüksek sesle konuşulmasından hoşlanmazlar.

Bazı işyerlerine girerken ayakkabınızı çıkarmanız beklenebilir.

Ülkenin farklı ırkları barındıran sosyolojik yapısı ve eski İngiliz kolonisi olması nedeniyle halk tarafından en az iki dil konuşulmaktadır. Bu anlamda İngilizce, ülkede yaygın olarak konuşulan ve ticari ilişkilerde rol oynayan bir dildir. Malayca bilmeye gerek kalmadan her türlü işinizi İngilizce ile halletmeniz mümkündür.

Malezya'nın yerel eğitim ve sağlık sistemi çok gelişkin değildir. Ancak yabancılar için yüksek fiyatlandırmaya sahip, kaliteli eğitim ve sağlık hizmetleri mevcuttur. Eğitim ve sağlığın yanısıra, çekici yatırım ve çalışma imkanları sayesinde ülke, yabancılar tarafından çalışmak için tercih edilmektedir.

Para Kullanımı

2005 yılının temmuz ayında sabit kur modelini terk eden Malezya'nın yerel para birimi 'Malezya ringgiti'dir. Ülkede ödemeler yerel para ile yapılmakta, günlük hayatta döviz ile ödeme kabul edilmemektedir. Bankalarda döviz hesabı açılabilen ve hesapta yabancı para tutulabilmektedir. Ancak hesaptan döviz çekilmek istendiğinde bozdurularak Malezya ringitine çevrilerek ödeme yapılmaktadır.

Malezya'da bankada hesap açma konusunda sıkıntılar yaşanabilmektedir. Hesap açabilmek için bir çok evrağın yanısıra, gelir şartı aranmaktadır. Ülkede kredi kartı ve çek kullanımı yaygındır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımıza ülkeye girişlerinde 90 gün ikamet süreli turistik amaçlı giriş vizesi ücretsiz olarak Malezya'ya giriş kontrol noktalarında verilebilmektedir. Hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır.

Pandemi sonrası ülkeye girişlere çeşitli kısıtlar getirilmiştir. Bu konuda güncel gelişmelerin Kuala Lumpur Büyükelçiliği Facebook sayfasından veya Malezya'nın Ankara'daki Büyükelçiliği üzerinden takip edilmesi mümkündür.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Yeni yıl	1 Ocak
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Ulusal Bayram	31 Ağustos
Noel	25 Aralık

Değişken Tatil Günleri ise; Çin Yeni Yılı (iki gün), Good Friday, Vesak Day, Muharrem ayının ilk günü, Yang di-Pertuan Agong'un doğum günü, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Deepvali, Hz. Muhammed'in doğum günüdür.

Kedah, Kelantan, ve Terengganu eyaletlerinde cuma günlerinin yanısıra perşembe öğleden sonraları da Müslüman kesim için haftalık tatil günlerindedir. Pazar günü ise bu eyaletlerde çalışma günüdür. Diğer eyaletlerde ise cumartesi-pazar tatili uygulaması vardır.

Resmi idari başkent Putrajaya ve başkent Kuala Lumpur'da ofisler 08:00 ila 17:30 arasında açıktır. Diğer eyaletlerde bu süre 08:00-17:00 olarak uygulanmaktadır. Resmi kurumların çalışma saatleri de sabah 9 ila akşam 5 arasındadır. Cuma günleri öğle yemeği paydosu Müslüman kesimin Cuma namazını kılabilmesi açısından saat 12:15'ten 14:45'e kadar verilmiştir.

Yerel Saat

Malezya GMT+7 saat diliminde yer almaktadır. Bu sebeple Türkiye'nin 5 saat ilerisindedir. Yaz saati uygulaması yoktur.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Dünya Bankası Doing Business 2020 raporuna göre Malezya; iş yapma kolaylığı açısından 190 ülke içerisinde 12. sırada yer almaktadır. Dünya Bankası bu konuda 2020' yılından itibaren yayınlamama kararı almıştır. (<https://data.worldbank.org/indicator/IC.BUS.EASE.XQ>)

Malezya'da şirket kurulumuna ilişkin işlemler Companies Act 2016 Kanunu gereğince Companies Commission of Malaysia (<https://www.ssm-einfo.my/index.php>) (SSM) tarafından yürütülmektedir. Yabancıların Malezya'da faaliyet gösterebilmesi üç şekilde mümkündür.

- Doğrudan yabancı ortaklı şirket kurulması
- Yabancı bir şirketin şubesi şeklinde faaliyet göstermesi
- Ofis, temsilcilik şeklinde

İlk ikisine ilişkin işlemler SSM tarafından yürütülürken, üçüncü konuda Malaysian Investment Development Authority (MIDA) yetkilidir.

(<https://www.mida.gov.my/>)

Şirket Kurma Prosedürü

Malezya'da şirket kurmak için başvurulması gereken birim SSM (Company Comissions of Malaysia)' dir.

Malezya'da yabancılar, sermaye yapısına bağlı olarak iki ayrı türde şirket kurabilmektedirler:

1- % 100 yabancı sermayeli şirket şeklinde

Tek bir kişiden 50 ortağa kadar şirket kurulumuna izin verilmektedir. Danışmanlık gibi hizmetleri yürütecek firmalar için 500.000 RM ödenmiş sermaye gerekirken; ithalat, ihracat, restoran işletmeciliği ve genel ticaret gibi faaliyet alanları için ise 1 milyon RM ödenmiş sermaye zorunluluğu bulunmaktadır. Geçerli ikamet ve çalışma izni olan en az bir yönetici belirlenmesinin yanısıra, SSM'de kayıtlı bir mali müşavir gerekmektedir. Ulusal çıkarları etkileyen su, telekomünikasyon, limanlar, enerji gibi konularda %100 yabancı şirket kurulmasına izin verilmemektedir.

2-Yerel şirket şeklinde

Yabancı sermaye payı % 50'nin altında kalmak kaydıyla, Malezyalı bir ortak ile şirket kurulması durumunda ödenmiş 350.000 RM tutarında sermaye gerekmektedir.

Yabancılar, Malezya'da kalıcı oturma izinleri olması halinde şahıs şirketi de kurabilmektedirler. Malezya'da şirket kurulumu için "company secretary" adı verilen danışmanlık firmaları ile çalışılmaktadır, yabancıların kendi başlarına şirket tescili yapabilmelerine izin verilmemektedir. Firmadan kayıt sırasında SSM tarafından çeşitli kayıt ücretleri de tahsil edilmektedir.

*** Şube Açılışı**

Merkezi yurtdışında olan bir şirket yukarıda belirlenen kanun gereğince Malezya'da şube şeklinde faaliyet gösterebilir. Başvurular SSM'e yapılmaktadır. Firma adının ve faaliyet konularının firmanın kayıtlı olduğu ülkedeki ismi ile aynı olması gerekmektedir. Sahiplik merkez ofise aittir. Malezya'da ayrı bir hukuki kişiliği bulunmamaktadır. Kurulması için yerel bir acente atanarak çalışılması zorunludur.

*** Temsilcilik Ofisi Açılışı**

Temsilcilik ofisi, ülkede pazar araştırması yapmayı planlayan, faaliyetlerinin ticari bir sonucu olmayacak yabancılar için uygundur. Temsilcilik ofisleri herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz, fatura düzenleyemez. Sadece bilgi toplama, pazar ve yatırım imkanlarının araştırılması, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri amacıyla kurulabilir.

Şirket kuruluşu/yabancı firma kaydı (şube şeklinde) işlemleri SSM tarafından yürütülürken; temsilcilik ofisi kurulması ile ilgili işlemler Malaysian Investment Development Authority (MIDA) tarafından yürütülmektedir. Bu şekilde kurulacak ofisler 1965 sayılı Şirket Kayıt Kanununa tabii değildir. Bu ofisler en fazla iki yıl için faaliyet gösterebilir. Bu sürenin sonunda, geçerli gerekçeler sunulması halinde MIDA tarafından ek süre verilebilmektedir. Bu izin iki yıl için geçerli olup beş yıla kadar uzatılabilir, azami sürenin dolmasını müteakip yerel şirket kurulması gerekmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

Malezya Merkez Bankası (Bank Negara) 1959 yılında parasal ve finansal dengenin korunması amacı ile, ülke yararına hükümete bu konularda danışmanlık yapmak, milli paranın değerini korumak ve finans sektörünü bu çerçevede idare etmekle yükümlü olarak kurulmuştur. Kambiyo sistemi liberal olup, ülkemizde yapılan ithalat için herhangi bir özel koşul bulunmamaktadır.

Malezya'da gelirin ülke dışına çıkarılması konusunda bir kısıt bulunmamaktadır.

Vizeler

Yabancı işçilere yönelik başvurular Malezya İçişleri Bakanlığı'nın One Stop Centre adlı merkezine yapılmalıdır. Ev hizmetlerinde çalıştırılacak yabancı işçiler için ise Malezya Göçmenlik Dairesine başvurulması gerekmektedir.

Yabancı işçilerin istihdamı hakkında daha fazla bilgi için, Malezya İçişleri Bakanlığı web sitesini ziyaret etmek faydalı olacaktır.

(<https://www.moha.gov.my/index.php/en/>)

Malezya Göçmenlik Dairesi bünyesindeki The Expatriate Services Division (ESD), Malezya'da yaşayan expatlar/göçmenler ile şirketlerin göçmenlikle ilgili soru ve sorunlarına dair yetkili merciidir.

(<https://esd.imi.gov.my/portal/>)

Malezya'ya giriş şartlarına ilişkin göçmenlik prosedürlerine MIDA'nın sitesinden aşağıdaki bağlantıya tıklayarak ulaşılabilir.

(<https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2020/07/Chapter-4-Immigration-Procedures.pdf>)

Kaynak: T.C. Kualalumpur Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliđi, Nisan 2024